



**LUNDS
KOMMUN**

KARAKTÄRSPROGRAM VÄSTERBRO LUND

Stadsdelen Västerbro är ett stort område med många fastighetsägare. Från en utpräglad verksamhets- och industrikaraktär ska området omvandlas till en blandad stadsdel med en tydlig identitet.

Områdets komplexitet med många intressenter och en lång planeringshorisont kräver att alla medverkande aktörer delar bilden av hur Västerbros identitet och karaktär ska utvecklas över tid. Detta karaktärsprogram är en fördjupning och konkretisering av Västerbroprogrammet och blir ett centralt verktyg i det fortsatta arbetet med planering, projektering och genomförande.

Karaktären i området formas av dels det byggda och de stadsrum som skapas, men i lika hög utsträckning av människorna och livet mellan husen. Goda funktioner ska samspela med det sinnliga och vackra, där upplevelserikedom, trivsel och kulturmiljö skapar Västerbros identitet. Hög kvalitet i detaljerna ger mervärde för alla involverade parter.

Karaktärsprogrammet är framtaget i dialog mellan fastighetsägare och Lunds kommun med stöd av Sweco. Det tar sin utgångspunkt ett workshoparbete under våren 2021. En fortsatt god och kreativ dialog mellan områdets aktörer är en förutsättning för att Västerbro ska bli en lyckad stadsdel.



VÄRDEORD

Fem värdeord stöttar Västerbros karaktär och arkitektoniska uttryck.

GENUINA VÄSTERBRO

Prägla området med hjälp av den befintliga och den historiska miljön: byggnader, detaljer, trädrader och grönska, men också genom det immateriella arvet. Återanvänd, återbruka och förmedla på olika sätt berättelserna från området och om människorna som vistats här.

UTTRYCKSFULLA VÄSTERBRO

Levandegör stadsdelen med ny bebyggelse och struktur med omväxlande volymer, former, detaljer och materialval. Värna det speciella, det personliga, det ovanliga och det oväntade.

UPPLEVELSERIKA VÄSTERBRO

Åstadkom en rik blandning av bostäder och boendeformer, arbetsplatser, handel och rekreation. Planera ytor, rum och möblering för flexibel användning dygnet runt, för att möjliggöra möten och tillfälliga händelser.

HANTVERKSMÄSSIGA VÄSTERBRO

Ge plats för småskaliga initiativ och aktiviteter i stadsdelen. Använd material som springer ur ”handens omsorg”; som smide, tegel eller trä. Låt den hantverksmässiga nivån i detaljer vara hög. Ge fortsatt plats för odling på gårdar, förgårdsmark och allmän plats.

ENTUSIASTISKA VÄSTERBRO

Gör plats för socialt varierade och inbjudande miljöer. Locka Lundaborna genom idérik gestaltning och rum för konst, evenemang och marknader. Dra nytta av och utveckla den bredd av kreativa krafter och initiativ som redan finns i området.

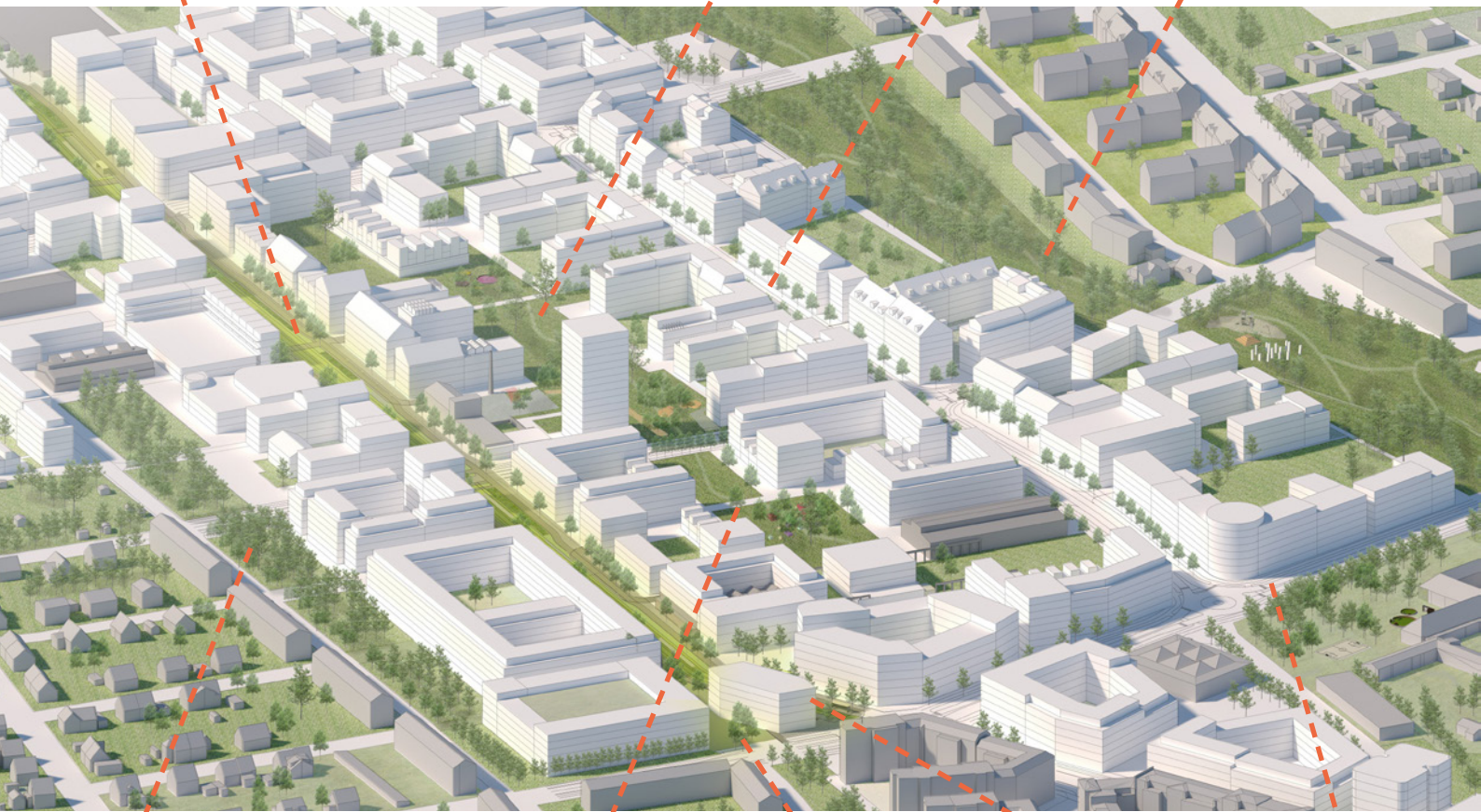
Västra Esplanaden blir den nya stadsdelens ryggrad och huvudaxel. Ett trädkantat stads- och kollektivtrafikstråk med cykelfartsgator, breda gångbanor, mindre platsbildningar och butikslokaler i bottenplan. Härifrån utgår Västerbros liv och identitet.

Genom att **spara och utveckla** vissa industribyggnader och byggnadsdetaljer behåller vi en del av områdets ursprung och berättelser. Det är också ett hållbart sätt att använda redan förbrukade miljöresurser.

En helt ny närpark etableras centralt på Västerbro och erbjuder ytor för lek och rekreation. Parken kopplar vidare norrut, söderut och österut och blir en del i ett större gröonstråk för alla Lundabor.

Öresundsvägen smalnas av och utvecklas till en grön stadsgata. Service och lokaler i bottenvåningarna bidrar till liv och rörelse.

Befintlig park i norr utvecklas och blir Västerbros stadsdelspark med fler rekreativa värden och en stor lekplats. Grönstråk i nordsydlig riktning kopplar parken till Västerbro och omgivande stadsdelar.



Parkstråket utmed kvarteret Värmeväxlaren utgör en mjuk buffert mot angränsande kvarter; bäddar in och bidrar till upplevelsen längs Äldermansgatan.

Bebyggelseskalan i Västerbro utgörs av 4-6-våningsbebyggelse med inslag av högre och lägre volymer. Människans upplevelse av gatumiljöerna och parkerna är i fokus och skalan ska anpassas därefter.

Tvärstråken i nordsydlig riktning knyter ihop Västerbro och skapar flöden till omgivande stadsdelar.

I **porten** sker det första intrycket av Västerbro från centrum och Lund C. I passagen från Sockerbruksområdet över Bryggaregatan och in mot entrétorget uppstår en viktig plats med myllrande trafikrörelser och bebyggelse som ramar in rummet och välkomnar besökaren till Västerbro.

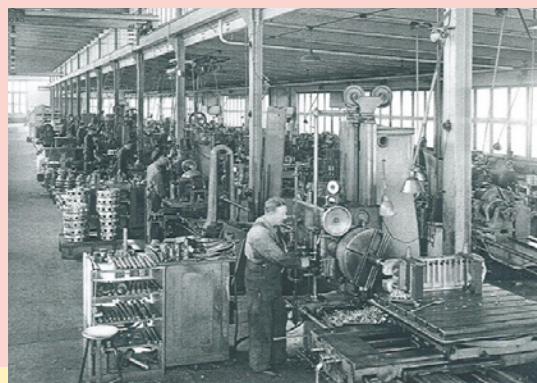
Entrébyggnaderna i porten blir viktiga för karaktären i hela stadsdelen, såväl vad gäller deras arkitektoniska uttryck som deras innehåll.

Bryggaregatans karaktär förändras, från fokus på bilframkomlighet till ett befolkat urbant gaturum och bebyggelse med blandad användning.

INDUSTRIHISTORIEN SOM IDENTITETSBYGGARE

Västerbro har en hundra år gammal industrihistoria. Använd och återberätta denna genom att bevara kulturmiljöer och återbruka material. Inspireras av den immateriella kulturmiljön för att utveckla stadsdelens identitet.

- Återanvänd och utveckla kulturmiljön genom att bevara hela eller delar av industribyggnader och genom att återbruka material eller byggnadsdetaljer.
- Anspela på historien genom bebyggelsestruktur, detaljer och materialval. Inspireras av lokalhistorien vid namnsättning, utsmyckning, möblering och programmering av gemensamma ytor och funktioner.
- Planera för variation i skala liksom förändring över tid. Varje period ska kunna sätta sin prägel på stadsdelen.
- Koppla till industrihistorien genom stämningar, symbolik och metaforer. Exempel kan vara historiska foton på fasaden till en komplementbyggnad, ett sinnligt rum på innergården eller en återbrukat smidesdetalj i trapphuset.
- Vårda och utveckla det gröna kulturarvet i Äppellunden och i koloniområdet Örjan och låt detta inspirera till gestaltning av innergårdar och ny parkmark.
- Möjliggör nya arbetsplatser som knyter an till historien och Västerbros värdeord; exempelvis stadsintegrerad industri, kreativ näring och hantverk. Uppmuntra och underlätta för befintliga verksamheter att bidra till utvecklingen av en levande stadsdel.



STADSDELENS GEMENSAMMA RUM

I stadsdelens gemensamma rum skapar vi platser i goda lägen som bidrar till att levandegöra Västerbro. Torg, platsbildningar, huvudgator, vistelsegator, bostadsgårdar och parker är inkluderande och trygga.

- Det större gatunätet har en traditionell utformning med asfaltgator, granitkantsten och trädrader på ömse sidor. Planteringsytor kan på sina ställen tillåtas ha ett vildare uttryck och ge karaktär åt gaturummet. I korsningspunkter skapas sociala gathörn med en utåtriktad karaktär.
- Vistelsegatorna har en gemensam grundkaraktär vad det gäller utformning och materialval. Gatorna har ett golv från fasad till fasad, utan gatukantsten. Betongmarksten, med inslag av marktegel och granitgatsten, ger ett lugn samtidigt som det finns utrymme att jobba med olika mönsterläggningar och skapa variation.
- Låt de mindre platsbildningarna bli en del av stadsdelens karaktär. Gestalta platserna så att de är varierade och utformas i människans skala. Lägre bebyggelse, vegetation, detaljering i fasader och markmaterial, belysning, möblering, uteplatser, terrasser och balkonger bidrar till detta.
- Planera platsbildningar utifrån sol och vind för att skapa plats för vistelse i det goda läget.
- Framhäv stadsdelens historia i val av material, möblering och detaljer. Principen är att materialen asfalt, betong och cortenstål mjukas upp av tegel, granitgatsten, trä och grönska.
- Låt det oväntade berika och beröra. Konst, karaktärsskapande element och belysning bidrar till detta.
- Bind samman parkrum, bostadsgårdar och gröna stråk för att bilda ett nätverk som underlättar och berikar rörelse och vistelse.
- Planera de gröna ytorna i området med en omtanke och låt vegetationsmaterialet bidra till biologisk mångfald och upplevelser.



ETT VARIERAT TAKLANDSKAP

Taklandskapet i Västerbro ger variation i stadsbilden och stöttar en mänsklig skala. Låt taken bli en aktiv del av stadsdelen med funktioner och vistelsezoner. Lägg stor omsorg på materialmöten och gestaltning.

- Inspireras av Lunds stads kärnas variation i våningsantal och takutformning.
- Snegla på grannarna och skapa tillsammans en helhet som blir välgestaltad, variationsrik och samtidigt harmonisk.
- Höjdsätt takfoten så att den värnar om den mänskliga skalan i gatumiljöerna.
- Blanda vinklade tak med platta tak, gör indrag och enstaka uppstickande hörn med utblickar. Utnyttja indrag till takterrasser, branta sadeltak till inredd vind och rätt solläge till odling på taken. Se taken som en förlängning av innergården.
- Lek med industrihistorien i utformningen av taklandskapet.
- Ge hiss och teknikutrymmen extra omsorg i gestaltningen så att de tillför något extra i stadsbilden.



FASADER OCH MATERIAL

Byggnadernas fasader ger karaktär åt stadsdelen. Ge husen egna arkitektoniska uttryck, men ta också fasta på hur intelligande bebyggelse och stadsrum gestaltas så att helheten blir stark. Genomtänkta materialval och väl utförda detaljer bidrar till en upplevelserik och vacker stadsmiljö.

- Använd hållbara fasadmaterier som åldras vackert. Låt Västerbros industrihistoria och Lunds arkitektoniska identitet inspirera i val av fasadmaterier.
- Utgå från stenmaterier som grundkoncept mot Öresundsvägen, och arbeta med en mer lekfull, uppbruten och brokig fasadkaraktär mot Västra Esplanaden. Använd gärna återbrukat materier men låt även nya innovativa fasadmaterier få ta plats.
- Lägg stor vikt vid byggnadsdetaljer och hur valt fasadmaterier bidrar till en vacker och intressant helhetsupplevelse. Låt materialets unika förutsättningar inspirera och synliggör det goda hantverket. Var särskilt uppmärksam kring mötet mellan olika materier.
- Ge sockelvåningen ett avvikande uttryck i materier och kulör mot stadsgatorna och låt nivåskillnader tillföra värden i gestaltningen.
- Förstärk Västra Esplanadens flikiga struktur genom fasadens komposition. Använd indrag och utskjutande fasadpartier för att stärka de mindre platsbildningarnas attraktion och skapa ett gott mikroklimat.
- Låt balkonger och terrasser i huvudsak vända sig mot vistelsegator, bostadsgårdar och parkmiljöer. Ge balkonger ett lätt uttryck med transparenta fronter och räcken. Ägna omsorg åt balkongernas undersidor som en del av fasadupplevelsen.
- Arbeta främst med franska balkonger och nätta burspråk mot huvudgatanätet för att ge liv åt fasaden och möjliggöra ljusinsläpp från flera väderstreck.
- Integrera takavvattning så att stuprör och hängrännor inordnar sig i fasadens komposition.



MÖTET MELLAN KVARTERSMARK OCH ALLMÄN PLATS

Mötet mellan privat mark och allmän plats ges en omsorgsfull gestaltning. Privata, halvprivata och publika ytor utformas med målet att ge utrymme för personlighet och interaktion samt för trivsel och trygghet. Låt platsens specifika förutsättningar inspirera, så att mötet känns naturligt, tydligt och tillför flera vistelsekvaliteter.

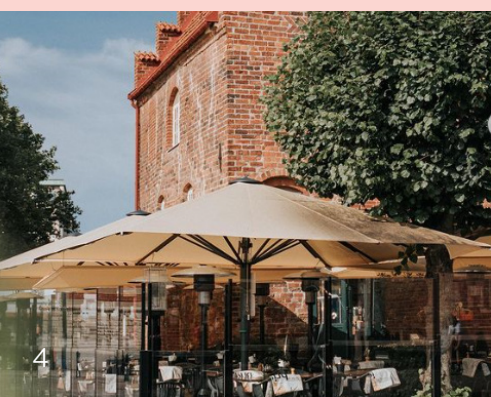
- Ta fasta på rörelsemönstret och hastigheten i omgivningen som möter den privata bostadsgården eller förgårdsmarken. Mot huvudgatunätet utformas förgårdsmarken smalare och mer strikt, medan den mot vistelsegator och parker kan breddas och ge utrymme för fler vistelsefunktioner som gemensamma uteplatser, lek och odling.
- Låt växtlighet, sittplatser, låga murar och hantverksmässiga ledstänger dela in privat och offentligt. Tillför belysning och sittbänkar som kan uppskattas av fler än de boende.
- Gestalta förgårdsmarken så att den tar hand om praktiska behov som cykelparkering, spontana mötesytter och god tillgänglighet till husens entréer, samtidigt som den förmedlar en känsla av trygghet, trevnad och omsorg. En personlig prägel skapar hemkänsla.
- Ägna särskild omsorg åt markbeläggningar och använd materialet som vägvisare i hur zonen ska användas. Hantera små höjdskillnader interiört och undvik ramper på förgårdsmark.
- Bjud in intilliggande parkmiljö i den privata gårdens miljö och arbeta med låga marknivåskillnader. Sträva efter god visuell kontakt mellan de olika zonerna och förstärk vackra utblickar eller intressanta målpunkter i närmiljön.
- Samverka med grannarna för att finna goda lösningar som stärker helheten.



LEVANDE BOTTENVÅNINGAR

Bottenvåningen ska inbjuda till ett möte med huset. Utformningen ska låta människan komma nära, känna sig välkommen och visa vägen vidare. Låt besökaren känna sig trygg och förstå vad som döljer sig bakom fasaden. Ge bottenvåningen ett uttryck som tål att upplevas på nära håll.

- Sträva efter att bottenvåningen upplevs som öppen och generös. Bjud in besökaren och skapa nyfikenhet.
- Låt byggnadsdetaljer tillföra karaktär. Inspireras av den mänskliga skalan. Arbeta med det goda hantverket, det taktila, och ge extra uppmärksamhet åt byggnadsdetaljer. Förmedla känslan av att få greppa ett vackert dörrhandtag, ta på det fina murverket och välj med omsorg armaturer som förstärker entréerna.
- Lyft fram verksamheterna i gaturummet, både i fasad och på förgårdsmark. Möjliggör för flera mindre lokaler att samspela och ge ökad variation och stadsliv. Arbeta med generös takhöjd och anpassade fönsterbröstningar. Reservera plats för skyltar och belysning så att det blir tydligt hur verksamheterna ska exponera sig.
- Synliggör vardagslivet genom att låta gemensamma funktioner berika stadsrummet och ge ökad trygghet.
- Ge husets sockel extra omsorg. Låt fasadernas variation landa i en sammanhållande sockel som samspelar med gaturummet, markbeläggningen och intilliggande byggnader. Om marken sluttar, använd nivåskillnaden som ett gestaltningselement till exempelvis en lokal, en loftlägenhet eller ett uppglasat cykelrum. Om fönster saknas, utnyttja bottenvåningen som en tavla där konst, murteknik, växtlighet eller belysning ger något extra.





**LUNDS
KOMMUN**